



## शिखर नगरपालिका

### स्थानीय राजपत्र

#### भाग-२

### शिखर नगरपालिका

#### सम्बत् २०७८ सालको कार्यविधि नं.२

#### शिखर नगरपालिकाको कृषि विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७८

प्रस्तावना: कृषि व्यवसाय शिखर नगरपालिकाको आर्थिक विकास क्रियाकलापको महत्वपूर्ण क्षेत्रको रूपमा रहेको छ। शिखर नगरपालिकामा कृषि व्यवसायलाई थप व्यवसायिक, प्रतिष्पन्धी र उत्पादन लागत घटाउन यान्त्रिकरण र प्रविधिमैत्री एवं परिवर्तित वातावरणमैत्री बनाउँदै लैजान जरुरी छ। शिखर नगरपालिकाबाट संचालन गरिने कृषि विकास कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी, पारदर्शी, जवाफदेही, उत्तरदायी एवं गुणस्तरयुक्त रूपमा कार्यान्वयन गर्न स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (७) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी शिखर नगर कार्यपालिकाले यो "शिखर नगरपालिकाको कृषि विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७८" जारी गरेको छ।

#### परिच्छेद-१

#### संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम "शिखर नगरपालिकाको कृषि विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७८" रहेको छ।  
(२) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मितिदेखि लागू हुनेछ।

२ परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

- (क) "नगरपालिका" भन्नाले शिखर नगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ।  
(ख) "कार्यपालिका" भन्नाले शिखर नगर कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्छ।

- (ग) "प्रमुख" भन्नाले शिखर नगरपालिकाको प्रमुखलाई जनाउनेछ।  
(घ) "उपप्रमुख" भन्नाले शिखर नगरपालिकाको उपप्रमुखलाई जनाउनेछ।  
(ङ) "प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत" भन्नाले शिखर नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई जनाउनेछ।  
(च) "शाखा" भन्नाले शिखर नगरपालिकाको कृषि विकास शाखा जनाउनेछ।  
(छ) "शाखा प्रमुख" भन्नाले शिखर नगरपालिका कृषि विकास शाखा प्रमुखलाई जनाउनेछ।  
(ज) "अनुदान प्रस्ताव मुल्याङ्कन समिति" भन्नाले यस कार्यविधिको अनुसूची-१ बमोजिम गठन भएको मुल्याङ्कन समितिलाई जनाउनेछ।  
(झ) "आर्थिक विकास समिति" भन्नाले शिखर नगर कार्यपालिकाको विषय क्षेत्रगत समिति अन्तरगतको आर्थिक विकास समितिलाई सम्झनुपर्छ।

### परिच्छेद-२

#### उद्देश्य

३.उद्देश्य: यसका देहाय बमोजिमका उद्देश्यहरू हुनेछन्:

- (क) नगरपालिकाबाट संचालन हुने कृषि विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रक्रियालाई सरल सहज प्रभावकारी पारदर्शी एवं गुणस्तरयुक्त बनाउने।  
(ख) कृषि व्यवसायलाई दिगो मर्यादित प्रतिष्पर्धी एवं उत्पादनमूलक बनाउने।  
(ग) अनुदान वितरण प्रक्रियालाई सरल निष्पक्ष र पारदर्शी बनाउने।  
(घ) सेवा प्रवाहको प्रक्रियालाई छिटो छरितो सहज सरल निष्पक्ष बनाउने।  
(ङ) रासायनिक विषादी मलको प्रयोग व्यवस्थित बनाउने।  
(च) लाभग्राहिहरूको छनौट प्रकृयालाई स्पष्ट र पारदर्शी बनाउने।  
(छ) बाजो जमिन राख निरुत्साहन गर्ने।

### परिच्छेद-३

#### कार्य संचालन प्रक्रिया

४. निवेदन प्रस्ताव पेश गर्नुपर्ने: (१) प्रस्तावक निवेदकले यस दफाको खण्ड (क) देखि (ठ) सम्ममा उल्लेखित कार्यक्रममा समावेश हुन निवेदन, प्रस्तावनाको साथ तत् तत् खण्डमा उल्लेख गरिए बमोजिमका कागजातहरू संलग्न गरी पेश गर्नुपर्नेछ। साथै कार्यक्रम संचालनको लागि सुचना प्रकाशन गरिएको खण्डमा सूचनामा उल्लेखित शर्तहरू पनि लागू हुनेछन्।

(क) हिउदे तथा वर्षे फलफुलका विरुवा वितरण कार्यक्रम

फलफुल बालीको क्षेत्र विस्तार गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्नको लागि यो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। साथै यस कार्यक्रमबाट रोजगार सिर्जना तथा वातावरणलाई स्वच्छ तथा हरियाली राख्न पनि मद्दत मिल्नेछ।

- (१) कृषक / कृषक समूह / सहकारी / कृषि फर्मको निवेदन।  
(२) नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी।  
(३) संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी।  
(४) सहकारीको हकमा लेखा परीक्षण प्रतिवेदन।  
(५) सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र।  
(६) न्यूनतम क्षेत्रफल ३ रोपनी खुल्ने कागजात।

- (७) जग्गाको जग्गाधनी प्रमाणपूर्जाको प्रतिलिपी ।
- (८) जग्गा भाडामा वा लिजमा लिएको भए सम्झौता पत्र वा करानामा ।

**(ख) मागमा आधारित युवा लक्षित कृषि कार्यक्रम**

युवाहरुलाई कृषि पेशामा तर्फ आकर्षित गरी रोजगार सिर्जनाको लागि मागमा आधारित युवा लक्षित कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यस कार्यक्रम संचालनको लागि निम्न कागजात आवश्यक पर्नेछ ।

- (१) कृषक / कृषक समूह / सहकारी / कृषि फर्मको माग प्रस्तावना निवेदन ।
- (२) नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपी ।
- (३) संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी ।
- (४) सहकारीको हकमा लेखा परीक्षण प्रतिवेदन ।
- (५) सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र ।
- (६) न्यूनतम क्षेत्रफल ३ रोपनी खुल्ने कागजात ।
- (७) जग्गाको जग्गाधनी प्रमाणपूर्जाको प्रतिलिपी ।
- (८) जग्गा भाडामा वा लिजमा लिएको भए सम्झौता पत्र वा करानामा ।
- (९) च्याउका लागि कम्तिमा १ प्लाष्टिक टनेल भित्र च्याउ खेती, मौरीका लागि कम्तीमा १० घार तरकारी र फलफुल खेतीका लागि ४ रोपनी जग्गामा व्यवसायिक रुपमा खेती गरेको हुनुपर्नेछ ।

**(ग) बाजो जमिन उपयोग गरी असल कृषि अभ्यास तथा जलवायु स्मार्ट कृषि कार्यक्रम**

खेतीयोग्य जमिन बाजो राख निरुत्साहन गर्ने यस कार्यक्रमको उद्देश्य रहनेछ । यस कार्यक्रम संचालनको प्रकृया तथा आवश्यक कागजात निम्न बमोजिम रहेको छ ।

- (१) यस कार्यक्रम संचालनका लागि नगरपालिकाले सूचना प्रकाशन गर्नेछ । खेती गर्न चाहने कृषक/टोल/समूह/कृषि फर्म/सहकारी/संस्थाले शिखर नगरपालिका कृषि विकास शाखामा निवेदन पेश गर्नेछन् र बाजो जमिनको अभिलेखिकरणको प्रमाणीकरण वडा कार्यालयले गर्नेछ । बाजो जमिनको प्रमाणिकरण वडा कार्यालयबाट भएपश्चात् मात्र कार्यक्रमबाट अनुदान उपलब्ध गराउन सकिनेछ । बाजो जमिन कृषि कार्यवाहेकको अन्य कामको प्रयोग गर्न पाईने छैन ।
- (२) कृषक / समूह / सहकारी / कृषि फर्मको माग प्रस्तावना निवेदन ।
- (३) नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपी ।
- (४) संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी ।
- (५) सहकारीको हकमा लेखा परीक्षण प्रतिवेदन ।
- (६) सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र
- (७) न्यूनतम क्षेत्रफल ३ रोपनी खुल्ने कागजात ।
- (८) जग्गाको जग्गाधनी प्रमाणपूर्जाको प्रतिलिपी ।
- (९) जग्गा भाडामा वा लिजमा लिएको भए सम्झौता पत्र वा करानामा ।

**(घ) टिमुरको क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम**

युवाहरुलाई व्यवसायिक टिमु र खेती तर्फ आर्कषित गरी रोजगार सिर्जनाको लागि टिमु क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। यस कार्यक्रम संचालनको लागि निम्न कागजात आवश्यक पर्नेछ।

- (१) कृषक / समूह / सहकारी र कृषि फर्मको माग प्रस्तावना निवेदन।
- (२) नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपी।
- (३) संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी।
- (४) सहकारीको हकमा लेखा परीक्षण प्रतिवेदन।
- (५) सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र।
- (६) न्यूनतम क्षेत्रफल ४ रोपनी खुल्ने कागजात।
- (७) जग्गाको जग्गाधनी प्रमाणपूर्जाको प्रतिलिपी।
- (८) जग्गा भाडामा वा लिजमा लिएको भए सम्झौता पत्र वा करानामा।

**(ड) बासे प्लाष्टिक घर निर्माणका लागि सिल्पाउलिन प्लाष्टिक वितरण कार्यक्रम**

प्रतिकूल मौसममा पनि ताजा तरकारी उत्पादन गरी तरकारीको न्युन वा शुन्य आपूर्ति हुने समयमा बजारमा ताजा तरकारीको उत्पादन र आपूर्ति गर्दै आयआर्जन गरी कृषकहरुलाई स्वरोजगार बनाउनु यस कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ। यस कार्यक्रम संचालनको लागि निम्न कागजात आवश्यक पर्नेछ।

- (१) कृषक/ समूह/ सहकारी र कृषि फर्मको माग प्रस्तावना निवेदन।
- (२) नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपी ।
- (३) संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी ।
- (४) सहकारीको हकमा लेखा परीक्षण प्रतिवेदन।
- (५) सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र।
- (६) न्यूनतम क्षेत्रफल २ रोपनी खुल्ने कागजात।
- (७) जग्गाको जग्गाधनी प्रमाणपूर्जाको प्रतिलिपी।
- (८) जग्गा भाडामा वा लिजमा लिएको भए सम्झौता पत्र वा करानामा।

**(च) लागत साझेदारीमा आलु उत्पादन कार्यक्रम**

यस कार्यक्रमले क्रमशः आलुको क्षेत्र विस्तार र प्रविधिको प्रसार, यान्त्रिकरण प्रवर्धन गर्दै आलुको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउने र लागत मूल्य घटाउने, रोजगारीको अवसर प्रदान गर्ने, आलुमा आधारित उद्योग स्थापनाबाट आलु जन्यउत्पादनको विविधिकरण गरी यस नगरको अर्थतन्त्रमा टेवा पुर्‍याउने लक्ष्य लिएको छ । साथै यस कार्यक्रम संचालनको लागि निम्न कागजात आवश्यक पर्नेछ।

- (१) कृषक / समूह / सहकारी र कृषि फर्मको माग प्रस्तावना निवेदन।
- (२) नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपी।
- (३) संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी।
- (४) सहकारीको हकमा लेखा परीक्षण प्रतिवेदन।
- (५) सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र
- (६) न्यूनतम क्षेत्रफल २ रोपनी खुल्ने कागजात ।

(७) जग्गाको जग्गाधनी प्रमाणपूर्जाको प्रतिलिपी।

(८) जग्गा भाडामा वा लिजमा लिएको भए सम्झौता पत्र वा करानामा।

**(छ) उन्नत जातका तरकारीको बिउ वितरण कार्यक्रम**

कुनै स्थान विशेषमा सफलता पाएको कुनै पनि उन्नत या स्थानीय जातको बीउलाई सोही स्थानको आवहवासंग मिल्ने अन्य कुनै ठाउँमा उन्नत बीउ किट वा तरकारीको कम्पोजिट बीउ वितरण मार्फत विस्तार गर्न यो कार्यक्रम सञ्चालन गरिन्छ। कुनै एक स्थानमा लोकप्रिय भएको बालीको बीउ त्यस स्थानको आसपासका कृषकहरूलाई जानकारी दिन सो बीउ प्रसारण गर्नु।

कुनै एक ठाउँमा लोकप्रिय देखिएका स्तरीय बीउ खरिद गरी स-साना प्याकेटमा राखी निम्न कागजातहरू संलग्न राखी कृषकहरूलाई वितरण गर्नुपर्दछ। बीउको जात, बीउ लगाउने समय, मल हाल्ने समय, सिंचाई गर्ने र कटानी गर्ने समय, अनुमानित उत्पादन, बीउ उपलब्ध हुने क्षेत्रहरू आदि विवरण भएको कागजातबाट सो बारे कृषकहरूलाई जानकारी गराउनुपर्दछ। शिखर नगरपालिका कृषि विकास शाखाले कृषकको नाम, ठेगाना, बीउ लगाईएको समय, प्रयोग भएको मलखादको मात्रा र समय, प्रयोग गरिएका प्रविधिहरू, बीउ प्रति कृषकको धारणा जस्ता विवरणहरू रेकर्ड गर्नुपर्दछ।

**(ज) माटो परीक्षण गरी माटो सुधारका लागि समाग्री/प्रविधि वितरण/हस्तान्तरण कार्यक्रम**

यो कार्यक्रम संचालन विशेषत कृषि व्यवसाय खेती प्रविधिमा अधिक रासायनिक मल विषादीको प्रयोग र त्यसको नकारात्मक प्रभावमा सुधार तथा माटो जाँच, माटो सुधार र प्रागांरिक उत्पादनमा सहयोग पुग्ने गरी यो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

(१) माटो परीक्षण मिनि ल्याब संचालन प्रविधियुक्त आवश्यक उपकरण खरिद गरी मिनि ल्याब संचालन गर्न सकिनेछ।

(२) माटो सुधारका लागि कृषि चुन/जिप्सममा अनुदान दिन सकिनेछ।

(३) यस कार्यक्रमबाट नविनतम प्रविधियुक्त तालिम संचालन गर्न सकिनेछ।

(४) नियमित माटो जाँच तथा माटो जाँच शिविर संचालन गर्न सकिनेछ।

**(झ) तरकारी तथा फलफुल वाली उत्पादन पश्चात बजार ढुवानीमा अनुदान कार्यक्रम**

(१) कार्यक्रम न्यूनतम ५०० के.जि. तरकारी तथा फलफुलको उत्पादन कारोवारमा मात्र लागू हुनेछ।

(२) सम्बन्धित वडाको कृषि प्राविधिकलाई बजार लगनुभन्दा पूर्व जानकारी गराउनु पर्नेछ।

(३) स्थानीय बजारमा विक्री वितरण वा व्यापारीको हकमा यो अनुदान लागू हुने छैन।

(४) संकलन केन्द्र र सहकारीको हकमा विक्री पासबुक, बैङ्क खाता अनिवार्य हुनुपर्नेछ।

(५) कृषिजन्य बस्तु विक्री वितरण गर्ने स्थान तोक्नु पर्नेछ।

(६) ढुवानी गर्ने साधनको बल्युबुक, सवारी चालक अनुमति पत्रको प्रतिलिपि आवश्यक पर्ने छ।

(७) वडा कार्यालयको सिफारिस साथ कार्यक्रम संचालनको फोटो अनिवार्य पेश गर्नु पर्नेछ।

**(ञ) नगरपालिका स्तरीय कृषि सरोकारवाला अन्तरक्रिया,गोष्ठी**

(१) नयाँ प्रविधि, समस्या समाधान तथा उचित पृष्ठपोषणमा आधारित रहनेछ।

(२) यो कार्यक्रम नगरपालिकास्तरीय हुनेछ।

(३) कार्यक्रममा जनप्रतिनिधि, कृषि प्राविधिक, एग्रीभेट, गैरसरकारी संस्था, व्यवसायिक कृषक तथा तरकारी संकलन केन्द्रका प्रतिनिधिहरू रहने छन।

(४) कार्यक्रम अवधि आवश्यकता अनुसार हुनेछ।

(५) कार्यक्रमको लागत अनुमान बनाई स्वीकृत गरी कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने।

(ट) आई. पि.एम. (IPM) कृषक पाठाशाला कार्यक्रम

नगरपालिकाको प्राविधिक तथा आइ.पि.एम सहजकर्ताबाट मात्र कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। कार्यक्रम संचालन गर्दा कृषि ईन्टन/OJT को सहयोग लिन सकिनेछ। शाखाले सम्बन्धित वडा/टोलमा कार्यक्रम संचालनको आवश्यकता सहितको स्वीकृत टिप्पणी आदेश अनुसार संचालन गरिनेछ। आई.पि.एम कृषक पाठाशाला संचालन गर्दा सो सम्बन्धी नेपाल सरकारको नर्मस/कार्यविधी/निर्देशिकालाई आधार मान्न सकिनेछ।

(ठ) कृषि यान्त्रिकिकरण कार्यक्रम/बीउ बिजन प्रशोधन केन्द्र (प्याकिंग/लेबलिंग/सिलिंग समेत)

यस अन्तर्गत धान रोप्ने मेसिन, चार पांग्रे ट्रैक्टर र त्यसमा जोड्न मिल्ने attachments, बाला/धान काट्ने मेसिन/मकै काट्ने छोडाउने र सुकाउने मेसिन बेलर/पराल गुजुल्टो बनाउने मेसिन /धान गोड्ने र मकै गोड्ने मेसिन/सिड ग्रेडर/प्रिक्लिनर/सीड ट्रिटर/सिड प्याकिंग, सिलिंग, फिलिंग ब्याच प्रिन्टिंग मेसिन, बीउ प्रशोधन गर्ने मेसिन जस्ता उपकरण प्रदान गरी कृषिलाई आधुनिकिकरण र व्यवसायिकिकरण गर्न यस कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। कृषि यन्त्रको प्रयोग गरी उत्पादन लागत घटाउने यस कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य रहनेछ। यस कार्यक्रम संचालनको लागि निम्न कागजात आवश्यक पर्नेछ।

- (१) कृषक समूह / कृषि सहकारी / कृषि फर्मको माग निवेदन निर्णय।
  - (२) कृषक समूह / कृषि सहकारी / कृषि फर्मको दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि।
  - (३) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि।
  - (४) कालो सूचीमा नपरेको स्वघोषणा।
  - (५) सम्बन्धित वडा कार्यालय / सेवा केन्द्रको सिफारिस।
  - (६) कृषि सहकारीको हकमा लेखा परीक्षण प्रतिवेदन।
  - (७) सेवा/कार्यक्षेत्र खुल्ने कागजात।
  - (८) प्रत्येक तीन महिनामा नगरपालिकामा प्रतिवेदन पेश गर्ने प्रतिवदता पत्र।
  - (९) अधिकतम दर रेट सम्बन्धित कागजात/निर्णय।
- (२) अनुदान कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ-
- (क) अनुदान (नगद/वस्तुगत) का विषय उल्लेख गरी शाखाले नगरपालिकाको वेवसाइट स्थानीय सञ्चार माध्यमको मार्फत सूचना प्रकाशन गर्नेछ र उक्त सूचना शाखा र सेवा केन्द्रमा टाँस गरिनेछ।
  - (ख) प्रकाशित सूचना अनुसार कृषक/व्यवसायी/कृषक समूह/कृषि सहकारी/कृषि फर्मले तोकिए बमोजिमका कागजातहरू एवं आफ्नो व्यवसायको विस्तृत विवरण सहित **अनुसूची-५** बमोजिमको निवेदन/प्रस्तावना शाखामा पेश गर्नु पर्नेछ।
  - (ग) शाखाले प्राप्त प्रस्तावनाहरूको कार्य स्थलमै गएर फिल्ड भेरिफिकेसन गर्न सक्नेछ।
  - (घ) सँलग्न प्रस्तावना/निवेदन आवश्यक कागजात र फिल्ड भेरिफिकेसनबाट प्राप्त विवरणको आधारमा मूल्यांकन समितिबाट **अनुसूची-४** बमोजिम मूल्यांकन प्रतिवेदन तयार गरिनेछ। मूल्यांकन प्रतिवेदनको आधारमा मूल्यांकन समितिले लाभग्राही छनौटको निर्णय गर्नेछ।
  - (ङ) मूल्यांकन समितिको निर्णय बमोजिम शाखाले कार्यक्रम संचालनको टिप्पणी प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत समक्ष पेश गर्ने छ। कार्यक्रम संचालनको स्वीकृत टिप्पणी र स्वीकृत लागत स्टिमेन्टको आधारमा शाखाले कार्यक्रम संचालन गर्नेछ।
  - (च) छनौट भएका लाभग्राहीको नतिजा नगरपालिकाको वेवसाइटमा राखिनेछ र शाखा र वडा मार्फत लाभग्राहीलाई जानकारी गरिनेछ।

(छ) अनुदानका लागि छनौट भएका कृषक/व्यवसायी/सँघ/सँस्था/कृषक समूह/कृषि सहकारी/कृषि फर्मले कार्य सञ्चालनको लागि सम्झौता गरिनेछ र उक्त सम्झौता बमोजिम कार्य सम्पन्न पश्चात् वडा कार्यालयको सिफारिस र आवश्यकता अनुसार शाखाबाट स्थलगत अनुगमन गरी शाखाको सिफारिसका आधारमा नगरपालिकाले भुक्तानी दिनेछ।

(ज) कार्यक्रमबाट उपलब्ध हुने अधिकतम अनुदान प्रतिशत हकमा **अनुसूची-२** बमोजिम हुनेछ। **अनुसूची-२** बमोजिम अनुदान प्रतिशत नतोकिएको कार्यक्रमको हकमा स्वीकृत टिप्पणी र स्टिमेट अनुसार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

(झ) कार्यक्रम संचालन गर्दा गुनासो परेमा थप निर्णय नगरकार्यपालिकाले गर्नेछ।

(ञ) तालिम/गोष्ठी/अवलोकन भ्रमण लगायतको कार्यक्रम संचालनको लागि लागत स्टिमेट तयार गर्दा अनुसूची-३ अनुसार तयार गरिनेछ।

(ट) कालो सूचीमा परेको फर्म/कृषक समूह/कृषि सहकारी/सघ/सँस्थालाई अनुदान उपलब्ध गराइने छैन। साथै अधिल्लो आ.व. मा समावेस भएका लाभग्राहीलाई सोहि शिर्षकमा पुन अनुदान उपलब्ध गराइने छैन।

(ठ) अन्य कार्यक्रमको हकमा स्वकृत टिप्पणी/स्टिमेट अनुसार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

#### परिच्छेद-४

#### आर्थिक प्रशासन

५. **कार्यक्रमको लेखाङ्कन, कारोबार, लेखा परिक्षण:** कार्यक्रमको लेखाङ्कन, कारोबार, लेखा परिक्षण गर्दा आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५, आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४, सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३, सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ तथा शिखर नगरपालिकाको सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७७ बमोजिम गरिनेछ।

#### परिच्छेद-५

#### संशोधन र व्याख्या

६. **संशोधन र व्याख्या:** (१) यो कार्यविधिको कार्यान्वयनलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन नगर कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार थपघट, हेरफेर तथा संशोधन गर्न सक्नेछ।

(२) यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अवरोध र अस्पष्टता आएमा त्यस्तो बाधा, अवरोध फुकाउने प्रयोजनका लागि नगर कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार व्याख्या गर्न सक्नेछ।

#### परिच्छेद-६

#### खारेजी र बचाउ

७. **खारेजी र बचाउ:** (१) यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुअघि कृषि विकास कार्यक्रमका सम्बन्धमा सञ्चालन भएका कार्यक्रम तथा वितरण गरिएको अनुदानलाई यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

(२) यो कार्यविधि प्रचलित नेपाल कानून, प्रदेश कानून तथा शिखर नगरपालिकाबाट ऐन, नियमावलीसँग बाझिएमा सो बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ।

अनुसूची-१

अनुदान प्रस्ताव मूल्यांन समिति

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	संयोजक
आर्थिक विकास समितिको संयोजक	सदस्य
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले तोकेको अधिकृतस्तरको कर्मचारी	सदस्य
पशु सेवा शाखा प्रमुख	सदस्य
कृषि विकास शाखा प्रमुख	सदस्य-सचिव

जम्मा ५ जना

मूल्यांन समितिले आवश्यक ठहर्याएको खण्डमा बढीमा ३ जनासम्म विज्ञलाई मूल्यांकन प्रकृत्यामा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।



अनुसूची-२

अधिकतम कार्यक्रम अनुदान प्रतिशत

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	अनुदान प्रतिशत
१	हिउदे तथा वर्षे फलफुलका बिरुवा वितरण कार्यक्रम	८५ प्रतिशत
२	मागमा आधारित युवा लक्षित कृषि कार्यक्रम	८५ प्रतिशत
३	बाजो जमिन उपयोग गरी असल कृषि अभ्यास तथा जलवायु स्मार्ट कृषि कार्यक्रम	८५ प्रतिशत
४	टिमुरको क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम	८५ प्रतिशत
५	बासे प्लाष्टिक घर निर्माणका लागि सिल्पाउलिन प्लाष्टिक वितरण कार्यक्रम	शत प्रतिशत
६	लागत साझेदारीमा आलु उत्पादन कार्यक्रम	५० प्रतिशत
७	उन्नत जातका तरकारीको बिउ वितरण कार्यक्रम	शत प्रतिशत
८	माटो परीक्षण गरी माटो सुधारका लागि समाग्री/प्रविधि वितरण/हस्तान्तरण कार्यक्रम	शत प्रतिशत
९	तरकारी तथा फलफुल वाली उत्पादन पश्चात बजार ढुवानीमा अनुदान कार्यक्रम	शत प्रतिशत
१०	नगरपालिका स्तरीय कृषि सरोकारवाला अन्तरक्रिया, गोष्ठी	कार्यविधि अनुसार
११	आई. पि.एम. (IPM) कृषक पाठाशाला कार्यक्रम	कार्यविधि अनुसार
१२	कृषि यान्त्रिकरण कार्यक्रम/बीउ विजन प्रशोधन केन्द्र	८५ प्रतिशत
१३	दिवश तथा प्रदर्शनी	शत प्रतिशत
१४	तथ्याङ्क संकलन तथा पुस्तिका प्रकाशन	शत प्रतिशत
१५	रसायनिक तथा जैविक विषादी वितरण कार्यक्रम	शत प्रतिशत
१६	नर्सरी स्थापना	८५ प्रतिशत
१७	च्याउको बीउ वितरण	८५ प्रतिशत
१८	बाली उपचार शिविर	शत प्रतिशत

अनुसूची-३

गोष्ठी/सेमिनार/अन्तरक्रिया/अभिमुखिकरण/तालिम कार्यक्रम संचालनको लागि लागत ईष्टमेट

क्र.स.	कार्यक्रम खर्च	ईकाई	दर
१	व्यानर	प्रति कार्यक्रम	१०००.०
२	संयोजक भत्ता	प्रति दिन	४००.०
३	स्टेसनरी	प्रति सहभागी	१००.०
४	कार्यपत्र तयारी र प्रस्तुतिकरण	प्रति कार्यपत्र	१५००.०
५	सहभागि भत्ता	प्रति सहभागि	१०००.०
६	खाजा खर्च	प्रति सहभागि	२००.०
७	साउण्ड सिस्टम सेट खर्च	प्रति कार्यक्रम	२०००.०
८	हलभाडा खर्च(दिन)	प्रति दिन	३०००.०
९	समापन खर्च	प्रति कार्यक्रम	२०००.०
१०	विविध	प्रति कार्यक्रम	२०००.०
११	प्रतिवेदन	प्रति कार्यक्रम	१०००.०
१२	सहयोगी भत्ता	प्रति दिन	२५०.०
१३	कदरपत्र सम्मानपत्र	प्रति सहभागी	५००.०
१४	अन्य	स्वीकृत इष्टमेट तथा प्रचलित कानून अनुसार	

अनुसूची-४

मूल्यांकनका आधारहरु

मूल्याङ्कनको आधारहरु कार्यक्रमको प्रकृति अनुसार फरक हुन सक्नेछ। यसरी फरक भएको मूल्याङ्कनका आधारहरु मूल्याङ्कन समितिले निर्णय गर्न सक्नेछ। मूल्याङ्कन समितिले मूल्याङ्कनका आधारहरुलाई थप विस्तृत रूपमा विश्लेषण गर्न आधारको भार परिवर्तन नहुने गरी थप वर्गिकरण गर्न सक्नेछ। सामान्यतः तपसिल बमोजिम मूल्याङ्कनको आधार मानिनेछ।

तपसिल

क्र. स.	कृषकसमूह / सहकारी / फर्मको नाम	ठेगाना	बाली	प्राविधिक उपयुक्तता तथा नविन प्रविधिको प्रयोग(20)			आवेदकको व्यवसायिक पृष्ठभूमि र फिल्ड अनुगमन (20)			आवेदकको सम्बन्धित व्यवसायको अध्ययन तथा तालिम(15)			सामाजिक सामावेशिता (महिला,दलित,जनजाती,कमैया,हलिया,भूमिहिन) (15)		बैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरु(10)		बातावरण मैत्री प्रविधि(10)		दिगोपना(10)		कुल जम्मा	कैफियत
				अधिक २०	मध्यम १५	न्युन १०	पुर्णव्यवसायिक २०	मध्यम १५	अबशुर्ग १०	क्षेत्रीय स्तर १५	पालिका स्तर १०	तालिमन लिएको ५	लक्षित वर्ग १५	अन्य ०	विदेशवाट फर्केको १०	अन्यव्यरोजगार ५	घरेलुविषादीको जानकार १०	नभएको ५	सिंचाइ, यातायात, वजार, व्यवस्था भएको स्वलगानी गरी रहेको १०	सिंचाइ, यातायात, वजार, व्यवस्था नभएको अनूदानको भरमा ५		
१																						

अनुसूची-५  
प्रस्तावको ढाँचा  
कार्यक्रमको प्रस्ताव पत्र

क. कार्यक्रमको सामान्य परिचय			
आवेदकको नाम			
ठेगाना			
दर्ता नं.			
नागरिकता नं./परिचय पत्र नं.			
सम्पर्क व्यक्तिको नाम			
टेलिफोन नंबर			
प्रस्तावित व्यवसायको किसिम	बाली विशेष	एकिकृत	
फार्ममा लगाईने वालीहरु			
आवेदकको परिचय, अनुभव तथा हाल संचालन गरिरहेका क्रियाकलापहरु			
यस कार्यक्रममा सहभागी हुनुको कारण र उद्देश्यहरु	कारणहरु	१	
		२	
	उद्देश्यहरु	१	
		२	

आवेदकको कृषि सम्बन्धी लिएको तालिमको विवरण							
क्र.स.	तालिमको नाम	तालिम अवधि	तालिम दिने संस्थाको नाम	तालिमका मुख्य विषयहरू	तालिम लिएको मिति		
यस कार्यक्रम अन्तरगत संचालन गरिने प्रस्तावित क्रियाकलापहरू			१ २ ३				
कार्यक्रमको जम्मा लागत रु.							
अनुदान माग गरेको रकम रु.							
कार्यक्रम संचालन गरिने स्थल			जिल्ला गा.पा/न.पा वडा नं. टोल				
ख. कार्यक्रम बाट हुने लाभान्वितहरूको विवरण							
लाभान्वितको किसिम	संख्या						
	जम्मा	पुरुष	महिला	दलित	जनजाति	भूमिहिन	अन्य
कृषक							
व्यापारी							
अन्य							
ग. फर्ममा काम गर्ने प्राविधिकहरूको विवरण							

क्र.स.	नामथर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	शैक्षिक योग्यता/तालिम	
<b>घ. पुर्वाधार तथा औजार उपकरणको विद्यमान अवस्था तथा विवरण</b>					
क्र.स.	पुर्वाधार तथा औजार उपकरणको नाम		परिमाण	वर्तमान अवस्था	कैफियत
<b>ड. फार्म स्थापना हुने जग्गाको विवरण</b>					
आफ्नै जग्गामा			करारमा लिएको जग्गामा		
क्षेत्रफल	सगोल वा आफ्नै	सिचाई सुविधा छ/छैन	क्षेत्रफल	करार अवधि	सिचाईको अवस्था
<b>च. फार्म स्थापना हुने स्थलमा पुर्वाधारको अवस्था</b>					
सडकको नाम	सडकको अवस्था धुले वा पक्की	सडक देखी परियोजना स्थलको दुरी	नजिकको वजारको दुरी	बजारको नाम	
<b>छ. कार्यक्रम संचालन पश्चात प्राप्त हुने उपलब्धी तथा प्रतिफलहरु</b>					
१.					
२.					
३.					
४.					

ज. संचालन गरिने क्रियाकलापहरूमा लागत साझेदारी						
सिनं	क्रियाकलापको नाम	इकाइ	परिमाण	जम्मा लागत रु.	आवेदकको लगानी रु.	सरकारी अनुदान रु
झ. आवेदकको लगानी व्यहोर्ने आधारहरू						
नगद			जिन्सी			
१		१				
२		२				
३		३				
४		४				
ञ. फार्ममा लगाइने वालीहरूको विवरण						
क्र.स.	वाली	इकाई	क्षेत्रफल	कैफियत		
ट. फार्ममा प्रयोग हुने नविनतम प्रविधि						
क्र.स.	नविनतम प्रविधि	प्रविधि प्रयोग हुने वाली	नविन प्रविधि उपयोग हुने क्षेत्रफल	कैफियत		

ठ. फार्ममा काम गर्ने कामदारको विवरण									
घरायसी कामदार					वाह्य कामदार				
विवरण	उमेर	संख्या	ज्याला प्रति व्यक्ति प्रति दिन	अनुमानित खर्च	विवरण	उमेर	संख्या	ज्याला प्रति व्यक्ति प्रति दिन	अनुमानित खर्च
महिला कामदार					महिला कामदार				
पुरुष कामदार					पुरुष कामदार				
जम्मा					जम्मा				
ड. कार्यक्रम संचालन पश्चात उत्पादन गरिने वाली हरू									
क्र.स.	वाली			उत्पादन परिमाण	कैफियत				
१									
२									
३									
४									
ढ. अनुमानित बिक्रि तथा आम्दानि									
सि.नं	विवरण			इकाइ	परिणाम	दर	जम्मा उत्पादनको बजारमुल्य		



ग. विक्रि गरिने वजारहरुको विवरण					
	स्थानिय वजार	राष्ट्रिय वजार	अन्तराष्ट्रिय वजार	अन्य	
१		१	१	१	
२		२	२	२	
३		३	३	३	
फार्ममा समेटिने समुदाय विवरण (फार्ममा समुदाय पनी समिटने भएमा)					
त. क्र .स.	समुदायको नाम	समुदायमा भएका घरधुरी संख्या	कार्यक्रममा सहभागी हुने घरधुरी संख्या		
थ. वातावरणमा नकारात्मक प्रभाव असर नपर्ने गरी कार्यक्रमको दिगोपना तथा निरन्तरता					
द. कार्यक्रम संचालनमा साझेदार हुन सक्ने संघ संस्थाको विवरण					

क्र.स.	साझेदारी गर्ने संघ संस्थाको नाम/ठेगाना	साझेदारी किसिम		कैफियत										
		नगद अनुदान रकम रु.	सामग्री सहयोगमा रकम रु.											
१														
२														
३														
<b>घ. बजारीकरण प्रक्रियारणनिति/</b>														
<b>न. फार्ममा निर्माण गरिने पुर्वाधार तथा संरचनाको विवरण</b>														
क्र.स.	संरचनाको विवरण स्पेसिफिकेसन सहित	परिमाण	कुल लागत	आवेदकको लगानी	अनुदान									
<b>प. प्रस्तावित क्रियाकलापहरुको कार्यतालिका</b>														
क्र.स.	क्रियाकलापहरु	वै.	जे.	आ.	सा.	भा.	अ.	का.	मा.	पौ.	मा.	फा.	चै.	कैफियत

नोट: प्रस्ताव तयार गर्दा आवश्यक परेको खण्डमा थप पाना प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

अनुसूची-६

कृषि विकास शाखाबाट सम्पादन हुने कार्यहरू

क्र.सं.	विवरण	कैफियत
१	कृषक समूह दर्ता तथा नविकरण	नम्स तथा निर्देशिका अनुसार
२	रासायनिक मल बिक्रेताको सिफारिस	प्रचलित कानून अनुसार
३	नगरपालिका भित्रका कृषि फर्मको दर्ता	प्रचलित कानून अनुसार
४	कृषि विकास कार्यक्रम संचालन, अनुगमन, मुल्याङ्कन र पृष्ठपोषण	कार्यविधी तथा आवश्यकता अनुसार
५	कृषि संग सम्बन्धीतप्रदेश तथा संघिय कार्यक्रम संचालन	प्रदेश तथा संघिय कार्यविधी अनुसार
६	कृषिसंग सम्बन्धित ईन्टन/OJT परिचालन	विद्यालयको पत्र तथा नगरपालिकाको आवश्यकता/निर्णय अनुसार
७	बजार अनुगमन	नगरपालिकाको आवश्यकता अनुसार
८	कृषकलाई प्राविधिक सेवा	निशुल्क
९	बाली बीमामा सहजिकरण र क्षतीको सिफारिस	निशुल्क
१०	कृषि प्रसार कार्यक्रम संचालन	
११	कृषिसंग सम्बन्धित प्रदेश र संघसंगको समन्वय	
१२	कृषि तथ्याङ्क अधावधिक तथा प्रकाशन	
१३	अन्य	नगरपालिकाको आवश्यकता अनुसार

प्रमाणीकरण मिति:२०७८।५।२१

आजाले,  
परमानन्द शर्मा  
नि.प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत